has an important legal significance for legal relations in the field of procurement, as their legal conformity, legal quality and availability have a direct impact on the quality and timeliness of providing public needs. Coming into force of the Law of Ukraine «On public procurements» 25.12.2015 № 922-VIII has increased the range of controlled legal relationships in the field of procurement.

Legislation governing the field of procurement is based on the principles. Taking into account the high theoretical and practical significance of administrative procedure of procurement, it seems appropriate to consider these principles and to determine possible ways of implementing them. Public procurement procedures are administrative and legal ones by their nature law, they are being carried out on a competitive basis in accordance with the public procurement law and the law on protection of competition. Administrative procedure of public procurement is the activity of public authorities on the implementation of legal, organizational and economic measures aimed at ensuring the public needs. Administrative procedures of public procurement are based on principles: professionalism, openness and transparency of the system, responsibility for the performance of providing public needs and the effectiveness of expenditure of public funds, the unity of the system, insurance of competition, stimulation of innovation, and computerization of procedures. It is necessary to introduce the principle of public discussion of procurement.

Key words: *administrative procedures, public procurement, principles, efficiency, budgetary funds.*

Стаття надійшла 4 жовтня 2016 р.

УДК 342.9:349.61

М. Т. Гаврильців

ЗАХИСТ ЗАКОННОГО ІНТЕРЕСУ ЯК ПЕРЕДУМОВА НА ЗВЕРНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ, ВИДИ

Досліджено поняття «інтерес» крізь призму загальноправового розуміння інтересу. Інтерпретовано законний інтерес у сфері публічних правовідносин як передумову на звернення до адміністративного суду для осіб, котрі захищають своє право, тобто можливих суб'єктів спірних правовідносин. Визначено види законного інтересу особи у сфері адміністративного судочинства, його сутність та особливості.

Зроблено висновок, що зміст публічного інтересу в адміністративному судочинстві виражається у праві на судовий захист від протиправних рішень, дій чи бездіяльності публічної адміністрації.

Ключові слова: *інтерес, юридичний інтерес, законний інтерес, публічно-правовий інтерес, процесуальний інтерес, матеріально-правовий інтерес, адміністративне судочинство, судовий захист.*

Постановка проблеми. З проголошенням України демократичною державою право кожного на звернення до суду стало одним із фундаментальних прав людини, гарантованих на конституційному рівні. Закріплене в конституціях більшості розвинутих демократичних держав, воно посідає чільне місце в структурі конституційно-правового статусу людини і є неодмінною умовою існування правової держави. Судова форма захисту є вищою, порівняно з іншими, несудовими, засобами, формою захисту суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів, яка забезпечує всім зацікавленим особам максимум процесуальних гарантій. Тому право на судовий захист є засобом забезпечення передбаченої законом можливості людини звертатися до органів правосуддя по захист її прав і законних інтересів.

Проблема захисту конституційного права людини і громадянина на судовий захист у публічно-правових відносинах є багатоплановою, а тому її вивчати можна за різними напрямами, що передбачають визначення кола прав, свобод, законних інтересів, які підлягають захисту, характеристику способів захисту і юридичних гарантій забезпечення тощо.

Стан дослідження. Питання захисту прав, свобод і законних інтересів людини, механізму їх реалізації, гарантій забезпечення та судового захисту були предметом наукових досліджень І. Бородіна, А. Гвоздецького, В. Лазаревої, І. Личенко, В. Маляренка, В. Ржевського, М. Самбор, В. Скитовича, М. Полянського, І. Фойницького, Т. Ярової та ін. Дослідженням права на судовий захист займалися такі вчені, як О. Антонюк, В. Бойко, А. Жуковський, А. Колодій, В. Маляренко, П. Рабінович, Г. Тимченко, Ю. Тодика, М. Хавронюк та ін. Над вивченням питання захисту прав і свобод громадян засобами адміністративного судочинства як складової загальної проблеми конституційного захисту працювали такі науковці, як В. Авер'янов, О. Бандурка, Ю. Барабаш, Ю. Битяк, І. Голосніченко, Є. Додін, С. Ківалов, К. Кобилянський, М. Козюбра, Р. Куйбіда, О. Марцеляк, М. Орзіх, О. Пасенюк, Ю. Педько, В. Погорілко, А. Селіванов, Ю. Тодика та ін.

Окремим перспективним напрямом наукової розвідки в означеній сфері є комплексне дослідження проблеми захисту законного інтересу людини як передумови на звернення до адміністративного суду, що на сьогодні не отримала належної уваги в юридичній науці.

Мета статті – дослідити питання інтересу як загальноправової категорії, з'ясувати природу, специфічні ознаки та види законного інтересу як передумови на звернення до адміністративного суду.

Виклад основних положень. Значення інтересу в житті людини важко переоцінити – він є рушійною силою діяльності суб'єкта, визна-

чає напрям його діяльності, формує мотиви поведінки в суспільстві. Тому категорія інтересу – це одна з основних соціологічних і юридичних категорій, що дає змогу розкрити зв'язки між об'єктивними закономірностями та активністю людей у навколишньому світі.

У довідкових джерелах інтерес (лат. *interest* – бути всередині, мати важливе значення; лат. *interese* – має значення, важливо) трактується як: 1) у психології: риса особистості, яка виявляється в скерованості людини на надбання певних знань чи на виконання певної діяльності; зацікавленість; 2) у соціології: те, що найбільше цікавить когонебудь, становить зміст чиїхось думок і турбот; прагнення, потреби [1, с. 310]; 3) вага, значення; спрямованість на значущий для людини предмет чи діяльність; 4) те, що йде на користь кому- або чому-небудь, відповідає прагненням, потребам [2, с. 366].

У загальнофілософському розумінні поняття «інтерес» пов'язане з поняттям «потреби» – це «властиве людині відношення, що виражає позитивну чи негативну спрямованість її активності, діяльності, історичної творчості на пошук, вибір, використання або створення шляхів, засобів, способів, норм, соціальних інститутів, здатних задовольнити людські потреби. Інтереси людини ... є рушійною силою історичного процесу» [3, с. 246]. Потреби в цьому випадку розуміють як властивості суб'єктів, що виявляються у їх відношенні до необхідних умов існування.

Категорія інтересу є предметом дослідження багатьох наук. Проте, якщо у філософії, психології чи соціології проблематика інтересу інтерпретується в теоретичній площині, то для правознавців – це ще й завдання правотворення та правозастосування.

Інтерес може бути і «законним інтересом», «охоронюваним законом інтересом», «правоохоронюваним інтересом», і незаконним, тобто таким, що не захищається ні законом, ні правом, не повинен задовольнятися чи забезпечуватися ними, оскільки такий інтерес може бути спрямований на обмеження прав, свобод чи інтересів інших фізичних і юридичних осіб, обмежувати захищені Конституцією та законами України інтереси суспільства або держави, а також не відповідає Конституції, законам України чи загальновизнаним принципам права.

У чинному законодавстві України поняття «інтерес» не розкрито. У Рішенні Конституційного Суду України у справі від 1 грудня 2004 року близьке поняття «охоронюваний законом інтерес» було визначено як «прагнення користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом… з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загальноправовим засадам» [4].

Конституційний Суд України зазначав, що етимологічний зміст слова «інтерес» охоплює: а) увагу до кого-, чого-небудь, зацікавлення кимось, чимось; цікавість, захоплення; б) вагу; значення; в) те, що найбільше цікавить кого-небудь, що становить зміст чиїхось думок і турбот; г) прагнення, потреби; ґ) те, що йде на користь кому-, чому-небудь, відповідає чиїмось прагненням, потребам; д) вигоду, користь, зиск.

Деякі дослідники право тлумачать через категорію інтересу, а саме право як: захищений інтерес, сукупність загальних та індивідуальних інтересів [5, с. 31]; форма здійснення соціальних інтересів за принципом формальної рівності [6, с. 89]; система правових засобів вирішення завдань суспільства, спрямованих на задоволення інтересів людей [7, с. 18]; захищений (законний) інтерес, сукупність загальних та індивідуальних інтересів, результат боротьби інтересів індивідів, груп і станів суспільства [8, с. 311].

Попри безпосередній зв’язок зі суб’єктивним правом, інтерес не можна вважати суб’єктивною категорією. Він радше виступає об’єктивним явищем, котре існує у формі зв’язку суб’єкта з оточуючими його умовами й потребами.

Інтерес також є критерієм розмежування права на приватне та публічне (точніше кажучи, до уваги береться характер інтересу, що реалізується учасниками певного правовідношення).

Питання визначення цієї категорії здавна дискутується в юридичній літературі. Залишаючи осторонь численні суперечки з цього приводу, обмежимося підходом, який, на нашу думку, є найприйнятнішим для розуміння категорії інтересу в праві. Згідно з ним, інтерес – це об’єктивне соціальне явище, що детермінується матеріальними умовами життя того чи іншого суспільства, а також рівнем розвитку його культури, ідеології, моралі, права [9, с. 17].

Серед численних варіантів тлумачення поняття інтересу як об’єктивної категорії, гадаємо, доцільно також виокремити визначення, сформульоване А. Екімовим, який зазначає, що інтерес – це об’єктивно існуюча орієнтація на створення та засвоєння предметів і потреб [10, с. 6]. Водночас специфіка інтересів у юриспруденції, як слушно зауважує С. Михайлов, полягає в особливості їхнього прояву – в діяльності зі встановлення, зміни, припинення, захисту суб’єктивних прав та обов’язків у правовідношенні з використанням юридичних засобів для досягнення поставлених цілей [11, с. 88].

Підходи до визначення категорії інтересу в праві доволі різноманітні, як і форми його вияву: законний інтерес; охоронюваний законом інтерес; інтерес, охоронюваний законом. Окрім того, в юридичній літературі існують різні його модифікації залежно від конкретних

носіїв інтересу: публічний інтерес, приватний інтерес, суспільний інтерес, інтерес територіальної громади, інтерес держави, національний інтерес, інтерес особи тощо. Правильне розуміння цих видів законного інтересу має істотне значення і для визнання юридичного існування останнього, і для його правової охорони.

Законний інтерес – це надзвичайно багатогранний феномен правового життя суспільства, що проектується у різних галузях і сферах права, в повсякденному житті кожної людини. Складність дослідження цієї правової категорії полягає в тому, що вона не знайшла безпосереднього тлумачення в нормі закону. Звідси і розбіжності у поглядах стосовно розуміння законного інтересу і його місця в системі державно-правових явищ [12, с. 29].

Деякі вчені обстоюють позицію, що законний інтерес може мати публічний або приватний характер. Публічний інтерес обмежує приватний інтерес (і навпаки, приватний інтерес обмежує публічний інтерес). Наведені обмеження знаходять закріплення у формі юридичного обов'язку суб'єкта права.

На думку Г. Мисник та Н. Мисник, публічний інтерес – це інтерес всього суспільства у володінні та користуванні певними благами, причому це поняття необхідно відрізняти від поняття державного інтересу, оскільки носієм публічного інтересу є суспільство, а не держава [13, с. 30].

Для детального аналізу законні інтереси доцільно розглядати крізь призму їх співвідношення з юридичним обов'язком, що дає змогу зосередити увагу на найістотніших рисах охоронюваних законом інтересів у реальних життєвих обставинах.

Правове регулювання суспільних відносин передбачає цілеспрямований вплив різних правових засобів на соціальні процеси, серед яких основне місце належить суб'єктивним правам і юридичним обов'язкам. До таких засобів відносять різноманітні встановлені юридичними нормами заохочення та обмеження. Одночасно ці засоби взаємно зумовлюють один одного: суб'єктивне право не може не підтримуватися конкретним юридичним обов'язком, а обов'язок без кореспондуючого суб'єктивного права – то штучно створене поняття.

Водночас механізм взаємодії суб'єктивних прав і юридичних обов'язків неодмінно підтримує імпульс для існування законних інтересів, що є своєрідним «переходом» між дозволеним і незабороненим у праві, нормативним і ненормативним, казуальним. Тому можна вважати, що законний інтерес і юридичний обов'язок є необхідними субспособами правового регулювання, які впливають на розвиток і вдосконалення суспільних відносин [12, с. 29].

Отже, законний інтерес – це не лише інтерес учасника правовідношення, який потрапив у сферу дії праворегулятивних механізмів, але й ефективний засіб юридичного впливу на соціальні процеси. Окрім того, юридичний обов'язок є також одним із основних важелів досягнення обраних цілей правового регулювання.

А. Малько та В. Субочев констатують, що законний інтерес та юридичний обов'язок – два шляхи реалізації інтересів і потреб суб'єктів; вони фокусують у собі сукупність суспільних та особистих інтересів, виступають формами правового опосередкування різноманітних інтересів і потреб учасників правовідносин, способами їх вираження [14, с. 30–31].

Учені наголошують, що законний інтерес – це категорія, яка дає змогу ввібрати в себе всі ті інтереси, які з тих чи інших причин не опосередковані в суб'єктивних правах, проте, безперечно, мають значення як для держави, так і для самої особи. Державі зручно через категорію «законний інтерес» брати під свою охорону й захист усі ті інтереси особи, які не потрібно опосередковувати в суб'єктивні права для їх задоволення, а також у випадках, коли таке опосередкування неможливе.

Зміст законного інтересу становлять дві можливості (елементи): користування певним соціальним благом і звернення за потреби по захист до компетентних структур [14, с. 104].

Таким чином, під законним інтересом слід розуміти відношення суб'єкта до можливості користуватися певним соціальним благом, а в деяких випадках звертатися по захист до компетентних органів для задоволення тих потреб, що не суперечать нормам права і гарантуються державою у вигляді юридичного дозволу, закріпленого в об'єктивному праві або такого, що випливає з його загального змісту.

Згідно з нормою ч.1 ст. 55 Конституції України [15], до адміністративного суду має право звернутися з адміністративним позовом особа, яка вважає, що порушено її права, свободи чи інтереси у сфері публічно-правових відносин. Так, нормами чинного законодавства виокремлено три категорії позивачів, серед яких: 1) громадяни України, іноземці та особи без громадянства (фізичні особи); 2) підприємства, установи, організації (юридичні особи), що не є суб'єктом владних повноважень; 3) органи державної влади, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи, інші суб'єкти при здійсненні ними владних управлінських функцій на підставі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень (суб'єкти владних повноважень).

Важливим підґрунтям для звернення по судовий захист у порядку адміністративного провадження повинна бути процесуальна дієздатність і правоздатність у конкретній справі. Таке положення підтверджується також ст. 107 Кодексу адміністративного судочинства України: юридичною заінтересованістю володіють тільки ті, хто звертається до суду, хто є учасником спірного матеріального правовідношення, або ті, кому законом надано право порушувати адміністративну справу в інтересах інших осіб [16, с. 25].

Варто зазначити, що у юриспруденції немає спільної думки з приводу визнання законного інтересу передумовою права на пред'явлення позову. Стосовно цього питання у науковій літературі зустрічається чимало розмаїтих поглядів: одні автори не визнають за інтересом значення передумови права на пред'явлення позову, інші – схильні до абсолютизації значення юридичного інтересу як передумови права на пред'явлення позову, або ж розглядають юридичний інтерес як передумову права на пред'явлення позову лише щодо окремих осіб, які звертаються до суду з вимогою про захист.

На наше переконання, вирішуючи це питання, слід виходити з поняття юридичного інтересу, враховуючи заразом особливості тієї чи іншої категорії осіб, які за законом можуть звертатися до суду по захист права чи охоронюваного законом інтересу.

Ця дискусія має принципове значення тому, що зачіпає питання, пов'язані з правом на судовий захист. Небажання усвідомити і належним чином оцінити теоретичну і практичну значущість таких категорій, як право на пред'явлення позову і право на задоволення позову, негативно відбивається на судовій практиці, тому що позбавляє суддів ясного і чіткого орієнтиру при вирішенні питання про наявність або відсутність в особи, що звертається до суду з позовом, права на його пред'явлення.

Продовжуючи розвивати цю думку, Р. Кравець зазначає, що необхідність розмежування процесуального і матеріально-правового інтересів обумовлена тим, що за змістом адміністративного процесуального законодавства процесуальний інтерес має бути в усіх осіб, які захищають своє чи чуже право. Матеріально-правовий інтерес може бути тільки в осіб, що захищають своє право, тобто, у суб'єктів спірного матеріального правовідношення.

Слід погодитися з точкою зору вченого, що «матеріально-правовий інтерес можна визначити як передбачену законом потребу отримання захисту у вигляді матеріально-правового задоволення (правової вигоди) у разі позитивного вирішення судом вимоги про захист» [17, с. 98]. На переконання Р. Кравця, матеріально-правовий інтерес

як спонукальний матеріально-правовий мотив (стимул) може бути лише в осіб, які захищають своє право або інтерес, наявність або відсутність якого перевіряє суд шляхом розгляду та вирішення справи по суті, тоді як процесуальний інтерес може бути і в осіб, які не є суб'єктами спірного матеріального правовідношення, але через пряму вказівку закону мають потребу в захисті прав чи охоронюваних законом інтересів інших осіб.

Водночас процесуальний інтерес може бути зарахований до числа передумов права на пред'явлення позову лише у тих випадках, коли його відсутність може спричинити відмову у прийнятті позовної заяви чи припинення провадження у справі, оскільки саме в цих наслідках і має вияв практичне значення передумов права на пред'явлення позову [17, с. 98].

Право звернення до суду з вимогою про захист надано особам, які вважають, що їхні права, свободи і законні інтереси у сфері публічних відносин є порушеними. Крім того, до адміністративного суду можуть звертатися представники зацікавленої особи або органи чи інші особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Для осіб, що захищають свої права і законні інтереси, юридичний інтерес як потребу у захисті визначено у Конституції України та Кодексі адміністративного судочинства України [18], де вказано, що будь-яка особа, котра вважає своє право або інтерес порушеними, має право звернутися до суду за захистом. Таке широке визначення юридичного інтересу, а також дії принципу диспозитивності в адміністративному судочинстві дають змогу дійти висновку, що юридичний інтерес має значення передумови права на пред'явлення позову для осіб, які захищають своє право, тобто можливих суб'єктів спірних правовідносин.

Висновки. Під законним інтересом треба розуміти відношення суб'єкта до можливості користуватися певним соціальним благом, а в деяких випадках звертатися по захист до компетентних органів для задоволення тих потреб, що не суперечать нормам права, яке гарантується державою у вигляді юридичного дозволу, закріпленого в об'єктивному праві, або такого, що випливає з його загального змісту.

Законний інтерес – це не лише інтерес учасника правовідносин, який потрапив у сферу дії механізмів правового регулювання, а й ефективний засіб юридичного впливу на соціальні процеси. Окрім того, юридичний обов'язок є одним із основних важелів досягнення поставлених цілей правового регулювання.

Зміст публічного інтересу в адміністративному судочинстві виражається у праві на судове оскарження рішень, дій чи бездіяльності

суб'єктів владних повноважень залежно від предмета адміністративного позову, тобто в праві на судовий захист від протиправних рішень, дій чи бездіяльності публічної адміністрації.

У сфері адміністративного судочинства слід розмежовувати законний інтерес на процесуальний і матеріально-правовий інтерес особи. Це обумовлено тим, що за змістом адміністративного процесуального законодавства процесуальний інтерес має бути в усіх осіб, які захищають своє чи чуже право. Матеріально-правовий інтерес може бути тільки в осіб, які захищають своє право, тобто у суб'єктів спірного матеріального правовідношення. Встановлено, що процесуальний інтерес доречно зараховувати до числа передумов права на пред'явлення позову лише у тому разі, коли його відсутність може спричинити відмову у прийнятті позовної заяви чи припинення провадження у справі.

1. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / укл.: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.

2. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів / за заг. ред. В. В. Дубічинського. – Харків: ШКОЛА, 2011. – 1008 с.

3. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

4. Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 р. за № 18-рп/2004 у справі № 1-10/2004 за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень ч. 1 ст. 4 ЦПК України (справа про охоронюваний законом інтерес) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 50. – С. 67. – Ст. 3288.

5. Энциклопедия права / Е.Н. Трубецкой; вступ. ст. Г. Г. Вернадского. – СПб.: Лань, 1999. – 217 с.

6. Лапаева В. В. Социология права в системе обществоведения / В. В. Лапаева // Государство и право. – 2000. – № 4. – С. 81–90.

7. Сенников И. Е. Законный интерес как форма выражения правовых возможностей (дозволений) и объект судебно-правовой защиты / И. Е. Сенников // Государство и право. – 2001. – № 4. – С. 31–34.

8. Иеринг Р. Цель в праве / Р. Иеринг; пер. В. Р. Лицкого, Н. В. Муравьева, Н. Ф. Дерюжинского; под ред. В. Р. Лицкого. – СПб.: Н. В. Муравьев, 1981. – 412 с.

9. Крупчан О. Д. Методологічні підходи до проблеми взаємозв'язку публічного і приватного права / О. Д. Крупчан // Методологія приватного права: зб. наук. праць. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 480 с.

10. Экимов А. И. Интересы и право в социалистическом обществе / А. И. Экимов – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1984. – 135 с.

11. Михайлов С. В. Интерес как общенаучная категория и ее отражение в науке гражданского права / С. В. Михайлов // Государство и право. – 1999. – № 7. – С. 86–92.

12. Гаврильців М. Т. Екологічний інтерес: поняття та сутність / М. Т. Гаврильців // Митна справа. – 2010. – № 2 (68). – Ч. 2. – С. 27–33.

13. Мисник Г. А. Публичные и частные интересы в экологическом праве / Г. А. Мисник, Н. М. Мисник // Государство и право. – 2006. – № 2. – С. 29–37.

14. Субочев В. В. Законные интересы: монография / В. В. Субочев; под ред. А. В. Малько. – М.: Норма, 2008. – 496 с.

15. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua.

16. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України: в 2-х т. / В. К. Матвійчик, І. О. Хар; за заг. ред. В. К. Матвійчика. – Т. 2. – К.: КНТ, 2008. – 752 с.

17. Кравець Р. В. Юридичний інтерес в адміністративному судочинстві: поняття, сутність, види / Р. В. Кравець // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – Вип. 11 (1). – С. 97–101.

18. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–37. – Ст. 446.

Гаврыльцив М. Т. Защита законных интересов как предпосылка для обращения в административный суд: понятие, сущность, виды

Исследовано понятие «интерес» сквозь призму общеправового понимания интереса. Интерпретирован законный интерес в сфере публичных правоотношений как предпосылка на обращение в административный суд для лиц, которые защищают свое право, то есть возможных субъектов спорных правоотношений. Определены виды законного интереса лица в сфере административного судопроизводства, его сущность и особенности. Сделан вывод, что содержание публичного интереса в административном судопроизводстве выражается в праве на судебную защиту от противоправных решений, действий или бездействия публичной администрации.

Ключевые слова: *интерес, юридический интерес, законный интерес, публично-правовой интерес, процессуальный интерес, материально-правовой интерес, административное судопроизводство, судебная защита.*

Havryltsiv M. T. Protection of the legitimate interest as a precondition for the appeal to the administrative court: concept, essence, types

The article deals with the concept, essence and types of legal interest as a precondition for the appeal to the Administrative Court in the field of public relations. In the theory of law it is considered within the study of the legal status of a person and a citizen and it is often included in the concept of the subjective right of a person, or is in direct relationship with it.

According to the author, the legitimate interest is the relation of the subject to the possibility of using a particular social benefit, and in some cases of applying for protection of competent authorities to meet those needs that do not contradict the norms of law, and which is guaranteed by the State in the form of a legal permit, fixed in the objective right or that derived from its general content.

It is proved that in the field of administrative proceedings it is necessary to divide the legitimate interest into the procedural and substantive interest of a person. This is due to the fact that under the administrative procedural law all persons who protect their rights or someone else have the procedural interest. The substantive interest can belong to individuals that protect their right; they are the subjects of controversial substantive legal relations. The procedural interest can be considered as a precondition for the right of action only in those cases where its lack can cause failure in making a claim or proceedings.

The author argues that the content of the public interest in the administrative proceedings is expressed in the right to appeal decisions, actions or omissions of government agencies depending on the subject of administrative claim, the right to judicial protection against unlawful decisions, actions or omissions of public administration.

Key words: *interest, legal interest, legitimate interest, public and legal interest, procedural interest, substantive interest, administrative proceedings, judicial protection.*

Стаття надійшла 14 листопада 2016 р.

УДК 342.922.6:721.2

М. П. Гурковський,
С. С. Єсімов

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Присвячено дослідженню форм і методів діяльності поліції у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Проаналізовано юридичну сутність форм і методів діяльності поліції у контексті Закону України «Про Національну поліцію». Розглянуто класифікацію форм і методів діяльності поліції та вплив на стан захищеності прав і свобод людини на тлі реформування правоохоронної системи держави.

Ключові слова: *конституційні права і свободи, форми і методи діяльності поліції, класифікація форм і методів.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі зближення України і Європейського Союзу проблема забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина становить найбільший інтерес і породжує безліч дискусійних питань. Якої б сфери функціонування держави і суспільства ми не торкнулися, вона неодмінно виявить свій